HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תינח היכא דנשא מת. אם אשה זו תחילה ונעשית אשת האח על זה: **ואח"כ נשא חי.** את אחותה ויתוספת איסור אחות אשה על יבמתו וכשמת אחיו בלא בנים ואישתרי איסור אחות אשה אח המוקדם אישתרי גמי אחות אשה המאוחר כדעולא דאמר הואיל והותר לגרעתו שהיא ראשונה הותר לקריו שהוא אחרון:

אלא נשא חי. אשתו תחילה ועמדה עליו באיסור אחות אשה ואח"כ נשאה אחיו המת ויתוסף איסור אשת אח איסור אחות אשה קדיש ואף על גב דהותר איסור אחרון עומד ראשון במקומו: **ואפי' נשא מת נמי.** ברישא דקדיש ליה איסור אשת אח לא דמיא לדעולא דהתם הרואה קרי בשמיני שלו כבר היה מותר מאיסור הראשון קודם ראיית הקרי משהאיר המזרח והכא גמי תינח היכא דנשא מת ומת תחילה והותר איסור אשת אח ואח"כ נשא חי את אחותה: **אלא נשא מת ולא מת.** עד שנשא חי את אחותה הא לא איתחזאי כלל ומי לא מודה עולא בבהאי גוונא שאם ראה קרי בליל יום שמיני שאין מכנים ידיו מחר לבהונות משום קרי דמעכב עליה הואיל ולא יצא מלרעתו לשעה הראויה להבאת קרבנותיו דקודש שהותר מלרעתו בא עליו קרי: הכי גרסינן **כי איצטריך עליה לנשא מת ומת ואח"כ נשא חי: ואיכעיא אימא.** איצטריך עליה[ד] דאי לא כתביה הוה אמינא תיתי ייבום אחות אשה להתיר בהיקישא דר' יוסה דאמר רבי יוסה כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה הוקשו כל העריות זו לזו ולענין הערמה קנסיב ליה ר' יוסה בהבא על יבמתו[ה] הכי נמי ה"א הוקשו כולן לאשת אח ואע"ג דהכא חד איסורא והכא תרי איסורי אין משיבין על ההיקש להכי איצטריך עליה: **מכדי כל העריות.** דמתני': **איכא לאקושינהו לאשת אח.** להתיר ייבום: **ואיכא לאקושינהו לאחות אשה.** לאסירי לייבום דפרט בה קרא עליה: **מאי חזיים דאקשת להו לאחות אשה.** כדקתני ברישא פרקין[ו] מה אחות אשה מיוחדת כו': **משום לרתה.** משום דבעי למיתני לרתה מנין: ולקחה לו לאשה ויבמה המ"ל ולקח אשה ייבם וכתיב ולקחה משמע מיעוט זו ולא אחרת: **ואד למישרי לרת ערוה שלא במקום מצוה.** מרבוא דקרא יתירא דויבמה דרשינן הכי במקום ויבמה הוא דאמינא לך מיעוטא ולקחה דמיעט לרה אבל שלא במקום ייבום כגון לרת בתו מנכרי שריא: **מתני' נמי דיקא.** כרבא דערוה פשיטא לן: **לרה נמי לא היבעי.** עליה קרא לדרשא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בה כרת דכתיב לגרור[ז] דמשמע לא אחות אשה ולא לרתה וכתיב כרת בסוף העריות[ח]: ט) **למישרי לרה שלא במקום מצוה.** דאי לא כתיב עליה הוה ילפינן מלגרור דלרת אחות אשה אסורה בכל מקום: מאי

תינה היכא דנשא מת ואחר כך נשא חי דמגו דאישתרי איסור אשת אח אישתרי גמי איסור אחות אשה אלא נשא חי ואח"כ נשא מת איסור אחות אשה קדים ואפי' נשא מת גמי תינה היכא דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי דחזיא ליה דביני ביני אלא נשא מת ולא מת ואחר כך נשא חי לא איחזיא ליה כלל מי לא מודי עולא שאם ראה קרי בליל שמיני שאין מכנים ידיו לבהונות שלא יצא בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן אלא כי איצטריך [1]עליה היכא [ט]דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי ואי בעית אימא אתיא בהיקישא מדרבי יונה דאמר רבי יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא [2]כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו [3]הוקשו כל העריות כולן לאשת אח מה אשת אח שריא אף כל עריות גמי שריין כתב רחמנא [1]עליה אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא מכדי כל עריות איכא לאקושינהו לאשת אח ואיכא לאקושינהו לאחות אשה תני דאקשת לאחות אשה אקשינהו לאשת אח איבעית אימא [2]לקולא וחומרא לחומרא מקשינן איבעית אימא הכא תרי איסורי והכא תרי איסורי ותרי מתרי ילפינן אבל הכא חדא איסורא ותרי מחדא לא ילפינן רבא אמר ערוה [ח] לא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת כי איצטריך קרא למיסר צרה וערוה לא צריכא קרא והא [3] תניא אין לי אלא היא משום צרתה והא קתני אין לי אלא הן משום צרותיהן ת"ש רבי אומר [3]ולקח ולקחה [3]ויבם ויבמה לאסור צרות ועריות אימא לאסור צרות של עריות והא תרי קראי קנסיב ליה מאי לאו חד לערוה וחד לצרה לא אידי ואידי לצרה חד למיסר צרה במקום מצוה וחד למישרי צרה שלא במקום מצוה מאי טעמא ויבם ויבמה במקום ייבום הוא דאסירא צרה שלא במקום ייבום שריא צרה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן ואילו פטורות ופוטרות לא קתני שמע מינה ומאי שנא ערוה דלא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת צרה נמי לא תיבעי קרא משום דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת א"ל רב אחא בר ביבי מר לרבינא ה"ק משמיה דרבא צרה נמי לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא למישרי

פוטרות דהולרן להשמיענו איסור בלרה שעדיין לא השמיענו בשום מקום אבל איסור ערוה דכבר נשנו כל העריות בפרק קמא דכריתות (דף ב.) (ו) שלא איצטריך כאן להשמיענו דאסורה במקום מצוה דפשיטא דאין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת: למישרי

מי לא מודה עולא בהא שאם ראה קרי בליל שמיני שאין מכנים ידיו לבהונות. ק"ק דמנא ליה דמודה עולא בהא וגם בפרק כל הפסולים (זבחים לג: ושם) דמהדר עולא למאן דפריך ליה מהך ברייתא ומטוונך דמצורע הואיל והותר לגרעתו כו' דמשמע ומטוונך ממשה שאתה בא להכניס עליו אבילה רשייתי משם ומה ראיה יש לו מן הברייתא ונראה לרבינו יצחק דדייק עולא מדנקט וראה קרי בו ביום משמע בו ביום אבל בלילה לא שמע מינה דטעמא משום דהותר לגרעתו הותר גמי לקריו ולהכי פשיטא ליה הכא דמודי עולא בראה קרי בליל ח':

תרי איסורי [מחד איסורא לא ילפינן]. י) (אבל אלא במקום ייבום כגון לרת בתו ילפי') וא"ת ולרב אסי אמאי פוטרת אילונית לרתה והא חד איסורא הוא וי"ל דממה נפשך איהי אסירא דילפי' מאשר תלד פרט לאילונית ולהכי לרתה גמי אסורה וכן אשת אחיו שלא היה בעולמו אבל קשיא מאי טעמא דמאן דפליג אדרב אסי וי"ל דכיון דאילונית לאו בת ייבום היא בשום מקום חשיבא לרתה עדיה ולא במקום מצוה דשריא ולא דמיא אילונית לחייבי עשה דילפינן בפרק שני (לקמן דף כ.) (ג) לחלילה דאילונית מיעטה הכתוב בהדיא דלא הוא בכלל היתר אשת אח:

רבא אמר ערוה גופה לא צריכא קרא. וא"ת והא לכל הפחות איצטריך (ד) לינשא מת ומת ואח"כ נשא חי דלא תימא הואיל ואישתרי אשתרי [5]וי"ל דרבא לית ליה דעולא וסבר דביאה במקצת לא שמה ביאה ועוד אר"י דיש לחלק דגבי בעל קרי דשם טומאה אחת היא אמרי' הואיל ואשתרי אישתרי דחד לאו הוא בבעל קרי ומצורע אבל הכא דשני שמות הן לא אמרינן הואיל ואישתרי אישתרי וא"ת מאי טעמא לא צריכא קרא וכי לית ליה לרבא היקישא דרבי יונה וי"ל דקסבר דלענין איסורא הוא דאקשינהו רחמנא דבהכי אייני קרא ולא לענין היתירא: **כי איצטריך קרא למיסר צרה.** ותימה דהיכי טעי (ה) למימר דאיצטריך למיסר לרה טפי מן הערוה כיון דלרה מלגרור נפקא ויש כרת בלרה כמו בערוה ואומר רבינו יצחק דהשתא גמי בעי למימר לאיסור לרה ולמידק דשלא במקום מצוה שריא כדמסיק רב אחא לבסוף והא דקאמר גמי אין לי אלא היא משום לרתה לא משום דצריך קרא לאיסור אלא למידק היתירא שלא במקום מצוה והא דפריך מאי שנא ערוה דלא צריכא קרא כו' גמרא טעי במילתיה דרבא שלא פירש בהדיא למישרי שלא במקום מצוה אתא עליה:

ואילו פטורות ופוטרות לא קתני. אע"ג דמסקינן דלאסור לרתה גמי לא צריך קרא מ"מ תנא דעדיף מאי שנא ערוה דלא צריכא קרא כו' גמרא טעי במילתיה דרבא שלא פירש בהדיא למישרי שלא במקום מצוה אתא עליה:

מסורת הש"ס

ח) [לקמן יג.], ב) לקמן נד: קדושין סז: כריתות ב:, ג) [קדושין סח. ע"ז מו:], ד) [ויקרא יח], ה) [לקמן נד:], ו) [לעיל ג.], ז) [ויקרא יח], ח) [סס], ט) [שיך לע"ב], י) רש"ל מ"ז,

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ לֹא תִקָּח לִצְרֹר לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ:
ויקרא יח יח

2. כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם:
ויקרא יח כט

3. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ:
דברים כה ה

גליון הש"ם

תוס' ד"ה רבא אמר וכו' וי"ל דרבא לית ליה דעולא. עיין טורי אבן מגילה ד' ג ע"ב ד"ה מועלתומו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבא אמר ערוה גופה לא צריכא: (ב) שם והא קתני אין לי אלא היא: (ג) תוס' ד"ה תני וכו' בפרק שני דחולצת לאילונית מיעטה: (ד) ד"ה רבא ומ': (ה) ד"ה כי וכו' דהיכי טעי רבא למימר: (ו) ד"ה ומילו וכו' דכריתות לא איצטריך:

מוסף רש"י

מכל התועבות האלה. בפרשת עריות כתיב (קדושין סז:).

תוספות ישנים

כי איצטריך קרא לנשא מת ומת ואח"כ נשא חי. וא"ת היכי (מקרי) [נשא] אחות זקוקתו י"ל שאינה אלא מדרבנן אבל קשה היכא משכחת לה דפוטרת לרתה הלא כיון דלא נעשית אחות אשתו עד שמת אחיו א"כ לא היתה מעולם לרת ערוה שהרי כשנשא חי לא היתה לרת ערוה ליבם שעדיין לא נשא אחות אשתו. וי"ל דאה"נ דאערוה לבד קיימינן הכא דנקא לן מקרא דעליה ומקרא דלגרור אם אתה רואה למצוה לרה עמה משכחת לה בנשא חי ואח"כ מת אחיו שהיה נשוי אחות אשתו: הוקשו כל העריות לאשת אח. ומעתה אין להקשות (הכא) [התם] חד איסורא (התם) [הכא] תרי איסורי דאין משיגין על היקיש: ת"ש ר' אומר ולקח ולקחה. ונראי נמי דר' אין ליה עליה מ"מ סבראי הוא דכי היכי דאצטריך קרא לדידיה כמו כן לדידן ואי לדידן לא צריכא קרא דעליה לדידיה נמי לא ליצבי קרא דולקחה: צרה נמי לא צריכא קרא. וא"ת א"כ הדרא קושיא לדוכתיה ת"ש ר' אומר ולקח ולקחה ויבם ויבמה כיון דלא אצטריך קרא לא לגרה ולא לערוה. וי"ל דיומא לאסור צרות כל עריות דוקא במקום יבום אבל שלא במקום יבום לרותיהן מותרות מנין דלא אצטריך לרותיהן דוקא במקום יבום אבל שלא במקום יבום לרותיהן מותרות מנין והקשה הר' יחיאל כיון דלרה לא צריכא תקשי לרבי למה לי תרי קראי ולקחה ויבמה. ונראה לרא"ש דחד אתי למיסר לרה במקום מצוה וחד למשרי שלא במקום מצוה דדוקא לרבנן דמפקי מלגרור לרות וכתיב בתריה ונכרתו א"כ לא צריכא קרא לגרה אבל ר' דמפיק לגרור כר' שמעון ולא כתיב בה כרת בהדיא אצטריך שפיר קרא למיסרא במקום מצוה ואע"ג דפרשתי בסמוך (לקמן בע"ב) דנפיק לר' עוגם מלגרור הייינו כאשר נכתב ולקחה דמייתי שמעינן מהרה בגרות כדאמרינן בסמוך כל היכא דאיכא תרין לקומין וכו' ואז מדמינן לרות להדדי לרת ערוה לגרה מיקה אבל אי לא כתב ולקחה לא שמעינן איסור בלרת ערוה במקום מצוה. כ"נ לראש"י: